

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 80 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT-LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ.

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átvéve:</i>	Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Egész évre . . . 6 frt — kr.	Egy hónapra — > 80 >
Félévre . . . 3 > — >	<i>Vidékre postán szállítva:</i>
Negyedévre . . . 1 > 50 >	Egész évre 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >	Félévre . . . 5 > — >
<i>Helyben házhoz hordva:</i>	Negyedévre . . . 2 > 50 >
Egész évre . . . 8 frt — kr.	Egy hónapra 1 > — >
Félévre . . . 4 > — >	<i>Egyes szám ára 4 kr</i>

Agrár-programm.

(K. Ö.) Az a biztonság, melyben mezőgazdaságunk oly hosszú időn át ringatózott, észrevétlenül két hatalmas ellenséget zuditott reá. A merkantilizmust és a szocializmust. Ez a kettő nem szokott együtt járni, de szívesen kötnek fegyverbarátságot, valahányszor érdekeik úgy kívánják. Közük csak annyiban van egymáshoz, hogy mindkettő idegenből vándorolt hozzánk és itt termékeny talajra talált. Mikor közgazdasági politikánk a mezőgazdaság rovására a merkantilizmust kezdte dédelgetni és a magyar mezőgazda panasza a föld válságos helyzete következtében mind hangosabbak lettek, megjelentek a szocialdemokraczia nemzetközi agitátorai és a helyi kedvezőtlen viszonyok kiaknázásával megteremtették a magyar paraszt-szocializmust. A merkantilista irány kiforgatja mindenéből a mezőgazdát, a szocializmus pedig nem segít rajta, de nem is akarja, hogy segítsenek rajta, mivel az ő eleme az elégedetlenség. Csak a mindenéből kifosztott elem hálás tanítványa nemzetközi eszméinek. Azt elvégzi a merkantilizmus, mely megelégszik a gazda-pénzével, a szocializmus még tovább megy és megfosztja hitétől és hazájától.

Mind ezzel nem kellene bajlódunk, ha az ipar és kereskedelem fejlesztésével a mezőgazdasági érdekek felkarolása lépést tartott volna. De a szabad kereskedelem világbolondító eszméi oly nagy hatással voltak liberális államférfiaink közgazdasági politikájára, hogy azoknak tág kaput nyitva feláldozták közgazdasági tényezőink legtermékenyebbikét.

Nyers-terményeink értékesítésénél a szabad kereskedelem rendszerét követjük, minek következtében olcsóbban kell eladnunk, olcsóbban exportálnunk. Az iparcikkek bevásárlásánál védvamos politikával állunk szemben, minek következtében drágábban vásárlunk. Nyers-terményeinket azért vagyunk kénytelenek el-

kótyavetyélni, hogy a szabad-kereskedelem teoriájának hódolva a beviteli iparcikkeket drágábban fizethessük meg. Furcsa állapot ez, de vezető államférfiaink anyyira benne vannak a merkantil-liberális közgazdasági rendszer dédelgetésében, hogy meg vagyunk róla győződve, az Ausztriával megkötendő gazdasági kiegyezés az eddigiéknél is nagyobb terheket fog mezőgazdaságunkra róni.

Egészséges agrár-programmot és ennek nemzeti irányban való kivitelét követeljük a kormánytól, mely mióta a szabadelvűség czégére alatt intézi az ország sorsát, magyar agrár-politikával előállni sohasem tudott. És most is, mikor a haza földje a magyar gazda lábai alól kisiklani készül, a segítségért rimázkodó gazdáknak cinikuson azt vágja oda, hogy a buza árát felemelni nem tudja és Darányi főúri flegmával az önsegélyt ajánlja a megszorult gazdáknak, minek a kormány utonutfélén akadályokat gördít elé, jól tudva azt, hogy a szervezetében egységes gazdasági osztályban kérlelhetlen politikai ellenféllel leendő dolga, kinek érdekeit bűnös mulasztással az ingó nagy tőkének szolgáltatta ki.

Ebből az eljárásból, mintegy tükör képből verődik vissza a kormány által a jövőben követendő agrár-politika. Tudja és konstatálja a bajokat, de segíteni nem tud, mert nem akar. Ebben a meggyőződésünkben csak megerősített a budgetvita, melyből kiviláglik, hogy a kormány a mezőgazdasági válsággal szemben programmtalanul áll. És míg a szomszéd Ausztriában a földadó leszállítása már programmpontját képezi a kormánynak, nálunk a mezőgazdasági válság állandó tanulmányozása az a mód, melylyel az akarat-hiányt palástolják.

A kormány ezen bűnös indolenciájával szemben fokozott buzgalommal kell arra törekednünk, hogy a gazdaosztály társadalmi szervezetét siker koronázza és megvalósulást nyerjen azon agrár-programm, melynek szelleme hadat üzen a mozgó tőke merkantil gazdasági azon

rendszerének, mely a mezőgazdát kifosztja mindenéből és paraszt-gazdáinkat a szocializmus karjaiba úzi. A mozgó tőkével szemben, mely a termelőt tönkreteszti, a nagy- és kisbirtok oly arányú védelemben részesítendő, hogy önálló, egykönnyen meg nem ingatható magángazdaságok keltsenek, melynek feladata a nemzet társadalmi és gazdasági viszonyaiban az egyensúlyt helyreállítani.

A nagy iparállamokban Németország és Ausztriában ezen elvek alapjaira látják csak felépíthetőnek az agrár-kérdést. Csak nálunk Magyarországon, ahol a kisbirtokos osztály létele és ennek gyökeréből fejlődő középosztály — minden nemzet fenntartó eleme — a virágzó mezőgazdaságtól függ, csak nálunk tekintik a mezőgazdaságot oly alárendelt és mellékes gazdasági tényezőnek, melylyel foglalkozni csak az idealistáknak érdemes.

Míg önálló, a földbirtokból kiinduló gazdasági rendszert megteremtteni nem sikerül, addig hiu reménykedés marad, hogy a lefolyt budget-vita által oly szomorúan ecsetelt közgazdasági viszonyaink megjavuljanak.

Ismét pair-schub.

Azt sem tudjuk már, hogy hanyadik. Legalább is az ötödik az egyházpolitika óta.

A senatusba való meghívás, az országgyűlés közé való igtatás a legnagyobb jutalom, amit egy nemzet fiának adhat. Nekünk, úgy látszik igen sok nagy emberünk van, valóban kár, hogy igazi érdemes honfitársainkat nem éri ez a nagy kitüntetés és jutalom. Az új mágnásoknak neveit is többnyire csak akkor halljuk először, mikor a hivatalos lapban olvassuk, — érdemeikről pedig éppen nem tudunk.

Másfél esztendő óta annyi mágnást és főrendiházi tagot neveztetett ki a kormány, hogy e kinevezések által egészen megváltozott a főrendiház képe. A főrendiház volt eddig az egyetlen testület, mely nem hajtotta teljesen fejét a kormány igájába. Most már itt is többséget képeznek a kormánytól függő elemek. Nem fog már semmi akadályt képezni az ő törekvéseinek.

Vajjon mi indíthatta a kormányt ez újabb kinevezésekre? Az egyházpolitika — állítólag

— be van fejezve, miért van hát szüksége a kormánynak ez újabb szavazatokra? Az az indoklás, hogy az indennit megzavazását félti, — nevéstéges kibuvó. Mindenki tudja, hogy az indennit tárgyalásánál az új főrendek még nem szavazhatnak. Az ilyen indoklás inkább arra való, hogy gyanút keltsen vagy tápláljon a kormány radikális terveit.

A legújabb kinevezésekről a hivatalos lap a következő királyi kéziratokat teszi közzé:

Magyar minisztertanácsom előterjesztésére pallini Inkey József nagybirtokosnak és törvényes utódainak a magyar bárói méltóságot és az 1885. VII. törvényzikk 2. §-a c) pontja értelmében úgy neki, mint törvényes fiutódainak egyszersmind az örökös főrendiházi tagsági jogot adományozom.

Kelt Bécsben, 1895. évi november hó 17-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Báró Bánffy, s. k.

Magyar minisztertanácsom előterjesztésére varadii báró Baich Milosnak és törvényes fiutódainak az 1885. VII. törvényzikk 2. §. c) pontja értelmében az örökös főrendiházi tagsági jogát adományozom és ezen örökös főrendiházi tagsági jogot unokaöccseire, varadii báró Baich Milánra és varadii báró Baich Ivánra, valamint ezek törvényes fiutódaira is kiterjesztem.

Kelt Bécsben, 1895. évi november hó 17-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Báró Bánffy, s. k.

A főrendiház ülése.

A főrendiház december 14-én, szombaton, délelőtt 11 órakor ülést tart, melynek napirendjére az elnöki előterjesztésen kívül az egyes bizottságok által tárgyalt jelentések vannak kitűzve.

Báró Eötvös Lóránd lemondása.

Báró Eötvös Lóránd, a körmenyi kerület képviselője, lemondott képviselői mandátumáról. Korábban már hírt adtunk ezen elhatározásáról, valamint arról, hogy a kormánypárt lebeszélte, iparkodott, mert félti a kerületet. De hiába volt minden erőfeszítés, Eötvös megmaradt elhatározásánál.

Az új bünvádi eljárás.

Megirtuk annak idejében, hogy midőn a képviselőház igazságügyi bizottsága hozzá kezdett az új bünvádi eljárás tárgyalásához, köve-

telés történt a többi között a tekintetben is, hogy a javaslat az illetékes szakkörökkel, előzőleg, véleményezés céljából, nem is közöltetett.

Ennek következtében azután a javaslatot utólag, a budapesti ügyvédi kamarával is közölték, melynek szakköztsége azt tárgyalás alá vette, s a tárgyalás eddigi eredménye a legerősebb kritika a javaslat fölött.

Eljutottak ugyanis a 8-ik szakaszig és elvetették az eddig letergyalt összes szakaszokat.

A bizottság a hibás szerkezet és az érdemleges intézkedések helytelensége miatt vetette el az illető szakaszokat, s helyettük másokat proponált.

Megint rendelet.

A belügyminiszter a következő rendeletet adta ki:

Az 1894. XXXIII. t. c. életbelépte előtt történt, de ez ideig nem anyakönyvezett születések halálozások az idézett törvényzikk 18. §-ának figyelembe vételével az állami anyakönyvbe jegyzendők be. Mi különbséget sem tesz ebben a tekintetben az, hogy az utó-anyakönyvvezetési ügy nyomozás utján elő volt-e már készítve, vagy nem, avagy hogy az ügy nem csak előkészítve, de már hatósági határozattal is el volt látva és csak a felkezesi anyakönyvben való foganatosítás nem történt meg ez évi okt. elsejéig. Bármelyik forogjon is fenn ezeknek az eseteknek, az anyakönyvbe való bejegyzés körül egyaránt az idézett törvényzikkben megszabott eljárást kell alkalmazni. Az október 1-ig már megtartott nyomozás adatai azonban felhasználandók, a menyiben pedig azok pótlást igényelnek, a további nyomozás csak a pótlásra szorítandó s azt felesleges egészen újból kezdeni.

62 katona és 70 választó beteg.

Nem a girálti, hanem a stomfai választás betegei. Bartal elnök és Perzel miniszter szerint minden a legnagyobb rendben ment Stomfán a 38 órai választás alatt. A kormánylapok szerint az ellenzéki szónokok által felhozott hallatlan vádak, melyek nemcsak az alkotmány erőszakos megsértéséről, hanem embertelenségről és lelketlenségről is vádolták a kormányt, ezek a vádak csak az ellenzéki férfiak »meglágyult fantáziájában» bírnak alapjukat.

Most pedig a néppárti velleitásokról éppen nem vádolható német félhivatalos lap a »Pester Lloyd» szóról-szóra a következőket írja:

»Fájdalom, az időjárás zordonsága, melynek csakugy ki voltak téve a választók, mint a kor-

dont alkotó 72. és 18. gyalogezred legénysége, továbbá a huszárok és esendőrök, sokakra nézve kellemetlen következménnyel járt. A szombaton reggel a helyőrségre visszatért katonák közül sokan — állítólag 62 ember — betegnek jelentkeztek. A szegények csaknem 48 óráig szolgálatban voltak. De a tót választó urak, akiket az ő vastag birkabőr subájuk és nehéz eszímájuk jobban megvédett a hidegtől, szintén rosszul jártak. Hír szerint közülök körülbelül hetvenen tifuszban fekszenek.

Tehát 62 katona és 70 választó egészsége, közülük soknak talán életébe is fog kerülni a belügyi államtitkárnak mandátuma, mely sokkal szennyesebb annál, amelyet a lovagias lelkű Latkóczy februárban visszautasított.

Bánffy miniszterelnök kijelentette, hogy minden választás így fog menni. Ha ennek a szörnyű lelkekességre valló kijelentésnek csak tizedrészét fognák is megvalósítani, el kellene inkább törülni a választásokat, mintsem ennyi ember életét veszedelemnek tenni ki.

Ha Latkóczy elfogadja és benyújtja mandátumát kétségkívül felelősségre vonják majd a kormányt a 62 katona és a 70 választó szomorú sorsáért.

Lapszemle.

Budapest, 1895. decz. 12.

A »Magyar Állam» »Dr. Steiner Fülöp»-nek a Szt.-László-Társaság közgyűlésen tartott elnöki megnyitó beszédét közli, melyet így fejez be:

Szent László gyermekei vagyunk. Éljen bennünk rendithetlen katolikus hite, lángoló szeretete szentegyházunk iránt. Esdjünk buzgón hathatós pártfogásáért. Terjeszse társulatunk buzgó munkássággal szent Lászlónak, a magyar nép, a magyar haza boldogságaért lángoló buzgalommal fáradozó szent királynak áldást osztó szellemét.

A »Hazánk» »A vármegyei tisztújításokról» cikkezve azt mondja: soha Magyarországon a talaj elő nem volt készítve olyan mintaszerű gondozással arra, hogy a törvényhatósági tisztújításokból nem a közigazgatás becsületes és jó rendje keljen ki, mint ma, mikor a Bánffy-kormány aegise alatt megy végbe ez az alkotmányos actus.

Lehet, talán számításból rontotta meg a Bánffy kormány ennyire a választási rendszert. Mert ennek a kormánynak néha eszméi is vannak s ki tudná nem a közigazgatás reformját akarata-e jó időre lehetlenné tenni a restaurációval, a melyben a vezérlő szerep az övé.

Az »Egyetértés» »Az egyetértő hatalmak»-ról cikkezve, azt mondja, hogy az egyetértő

A „TISZANTUL” TÁRCZÁJA.

Az ideálok csalnak.

— A »Tiszántul» eredeti tárczája. —

Kedves Nővér!

Nem mondom, hogy megleptél naiv őszinteséggel, hiszen a vérkapocs, mely kettőnk szívét összefűzi, nem tűr titkot testvér és testvér között; kinyitád kis szived ajtaját félelem nélkül, hogy meghallgassam, mit zengenek az édes érzelmeid hurjai s hogy aztán a sajátosság háromniából alkossam meg jövőd történetét.

Ugy-e arra nem gondoltál, mikor lelkedet elem téved, hogy feleletem várakozásodat széjjel is tépheti? Mint a fiatal gerle, úgy zokogod a boldogító első szerelmet testvéred előtt, szemeid örömtűzben égnek s nem is sejtjed, hogy ajkaid éppen testvéred szavára némulnak el, hogy szemeidben az örömtűz kioltják a fájdalomkönyvek.

Miként te, én is őszinte szeretnék lenni, főképp most, mikor életheható, mélyeséges tárgyhöz akarok szólni, mikor ifju lelkem történetkönyvből egy szétrongyolt lapot kitépek s átnyújtom neked. Az elmosódott betűkkel ne veszdődjél, nem érdemelnek türelmet és fáradságot; nézd azt a néhány rideg, de való szócskát: Az ideálok csalnak!

Világosak a szavak s téged talán úgy érin-

tenek, mint mikor a galambot szíven nyomják. Talán a tiszta öröm közé ezzel a kételkedő izzó üszkét vetem s a boldogság közepette épített légvárak alapját kérélhetlenül szétdúltam, de nem tehetek róla, bocsáss meg, az őszinteség követelménye ez. Lehet, hogy soraim olvastára ilyen gondolat zavarja elmédet:

Némának kellett volna lennem; lám még a testvér is a helyett, hogy az eszményi szép jövő építésére segédkezet nyujtana, sötét betűivel kiméletlenül eltépi a remény fonálát...

Ne ítélj el, Nővér! ki tudja, nem e sorok lesznek-e üdvöd forrása? Olvasd hát neheztelés nélkül testvéri őszinteségem e sorait, nem csalékony egy betűje sem, hisz környezetem is igazmondásra lelkesít: Előttem áll egy félig meghasadt csontkép, fehér alapszínnel, fekete festéssel; alsó részén két könyező angyal borul egymásra, felül a megfeszített Isten-ember, szívéből szívárog borzalmas mélasággal a vizes vér... Egy rakás poros könyv hever még asztalomon, meg egy töredezett ébenfa kereszt. Boldogult atyámtól bírom ez utóbbit, ezért féltve őrzöm.

Köröttem késő esti csend uralkodik, csak néha hallatszik egy-egy betévedt szunyog kellemetlenül éles zenéje. Ime környezetem, ez hangolja eszemet és szívemet.

Halljad hát, mit senki sem tud, mert általtottam másokkal közölni szívem egy bolondos, de való történetét...

Véletlenül kerültem hozzájuk, egy jó bará-

tom utján. Kettőn voltak testvérek: Paula és Mari. Szép volt mindkettő, mint a harmatos virág. Paula szőke, Mari kreol barna. Kedvesen félénk pusztai vadvirágok voltak. Nem tudnám megmondani, mi tetszett e lányokon nekem leginkább? Lehet, hogy minden jó tulajdonuk együttesen. Annyi bizonyos, hogy ők éberresztették fel bennem ama különös érzelmet, melyről eladdig képzetem sem volt.

Hidegnek ismert a világ, de magam is. Fagyos, közönyös kebelben jeges szív lakott.

Lásd, e két leány társasága új emberré alakított. Paulának hosszas, nyugodt pillantásai megtörték a jeget szívemben, s én mindig nagyobb csodálkozással bámultam rohanó átalakulásomat.

Esténként karomon sétáltattam a kedves leányt, s ilyenkor annyi édes ostobaságot őszszecsevegtünk! Minden estéli séta után egy-egy dalra kellett megintanom. Furcsa kívánság — aranyos foglalkozás...

Ugy leste ajkaimról a hangot, mintha elakart volna temetni nagy nefelejt szemeknek sugártengerébe.

Eljártunk együtt vadászni. Festőbb látványon nem pihentek szemeim, mint a minő volt Paula barna tiroli-vadászöltözékében. Kitűnően kezelte a fegyvert, nem tévesztett soha. Ügyes és elragadóan kedves volt minden mozdulata.

Nem nehéz kitalálnod, hogy Paula képét szívem oltárára erősítem, s úgy gondoltam.

nagy hatalmak tehát közös erővel kicsikarták a második hajóállomást s ezzel Abdul Hamid sorsát megpecsételték. De mi lesz az ő öröksége? Ez a helyzet borzalmas képe.

A »Pesti Napló« »Aggodalmak« czim alatt a honvédségről beszélve, annak jövője és abba a magyar szellemnek átültetésének lehetetlensége miatt aggályait fejezi ki.

A »Nemzeti Ujság« »Stomfa — Girált« czim alatt nemcsak az előbbi helyen elkövetett törvénytelenségeket sorolja fel, de ezenkívül azt is mondja, hogy a választáshoz kirendelt katonaság és esendőrok közül nem kevesebb mint hatvankét ember betegedett meg, míg a választók közül többen hagymázba estek. Ezután az eredményről így ír: bár milygen Giralt is az eredmény, itt az ideje, hogy az ellenzék a polgárok választói jogának e meghamisítása ellen megindítsa az akciót. Meg fogja indítani ott a helyszínen, és meg fogja indítani a parlamentben. Olyan minisztereket, a kiknek kormányzata alatt ilyen választások történhetnek meg, helyükön megtűni nem lehet.

A »Budapesti Hirlap« »Idézetek« czimű cikkét így vezeti be: még egyszer a stomfai választásról van a szó. S a ki azt mondja erre, hogy ez néppárti politika — akár nyílt, akár álarozott — az cinizmussal koronázza meg embertelenségét és nagyon megtisztelt a néppártot, mert itt igazán egyébről nincsen szó, mint arról, a mi le van taposva a stomfai sárba. Az pedig nem a néppárt, hanem a törvény és a humanizmus. Vigyázzon a kormány és pártja magára. A néppárt vezetősége, mint halljuk, zsigori és ügyetlen. De ha így folytatják vele a harcot, szert tesz egy fegyverre, a melynek nagyobb az értéke, mint a pénzé és a fufángé: szert tesz egy oly elkészeredésre és fanatizmusra, a mely a politikában a legfélelmetesebb ellenfél.

Ezután mutatoul idézi a kormánypárti lapok közleményeit a stomfai választásról.

A »Nemzet« »A helyzet tisztázásához« czimű cikkében azt írja, hogy ehhez legalkalmasabb idő az országgyűlési szünet, azt a bölcs tanácsot adja tehát, hogy ezt az alkalmat használjuk fel a helyzet tisztázására.

A »Magyarország« »Uj bárók«-ról, vagyis inkább Bánffy termékenységéről így ír: van-e még oly vakmerő, aki a Bánffy-korszakot nem állja meddősséggel vádolni? Ime a mai hivatalos lap ismét örvendetes családi eseményről tud hirt adni, mely bizonynyal hangos örömmel tölti el a szabadelvű és demokrata Magyarországot a Kárpátoktól Adriáig. A szaporodás

nem is szimpla, de még csak nem is egyszerűen iker. Mert bár csupán két új törzssökkel lettünk ezen a szép napon gazdagabbak, de e törzssökök mindenikéről négy-öt ujszülött báró fej mosolyog felénk s mindenik fejen szerény polgári főkötőske helyett ujdonatuj veretű, munkában el nem roszdásodott, harcokban meg nem koptatott hétágu koronácska ragyog.

Hát van-e ennél bőségesebb államférfiui produktivitás?

A »Magyar Hirlap« »A második hajóállomás«-ról azt mondja, hogy az erre vonatkozó fermán kieszközlése inkább mindenre, semmint a rend és nyugalom helyreállítására mutat, mer ezzel csak az látszik konstatálva, hogy az európaiaknak ha valaha, úgy most van szükségük az oltalomra.

Nagyvárad város közügyei.

Törvényhatósági közgyűlés.

A választások nagyszámu városatyát csábitottak fel tegnap a közgyűlésre, akiknek jó része nem érdeklődött más iránt. De azért sokan örvendtek a gyűlés határozatának, különösen a melyik meghozza a tisztviselőknek a várva-várt Krisztkindlit.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Jelen voltak:

Elnök: dr. Beöthy László főispán.

Jegyzők: Rácz Mihály és Komlóssy József.

Bizottsági tagok: Andriska Károly, Balogh Döme, Dr. Baróthy Ákos, Beczkay Lajos, Bozóky Béla, Csobánézy Lajos, Déry János, Fekete László, Frankl Lázár, Frankó Endre, Dr. Friedländer Sámuel, Guttmán József, Hlatky Endre, Hoványi Géza, Kaczián Károly, Kékus Vidor, Dr. Kónrad Márk, Kunyhósi János, Löble Henrik, Mezey Mihály, Mihálovics János, Milibák József, Reismann Mór, Róz Ignácz, Dr. Sarkadi Lajos, Serdült Bálint, Serényi Gusztáv, Stark Gyula, Stern Herman, Schütz Albert, Schvartz Antal, Dr. Várady Zsigmond, Weisz Károly, Aufrecht Mór, Bognár Sándor, Czeglédy Sándor, Deutsch K. Ignácz, Farkas Izidor, Germán Károly, Heringh Sándor, Ifj. Kohn Sámuel, Kugler Albert, Dr. Kutiák Ágoston, Laszky Ármin, Dr. Makkay Pál, Mihelfi Adolf, Mihelfi Pél, Molnár Lajos, Dr. Munk Béla, Némethy Károly, Nyiry György, Pallay Lajos, Papp György, Rádl Ödön, Sál Ferencz, Sebestény Lajos, Dr. Sonnenfeld Zsigmond, Száhlender Károly, Weidlich István, Rácz Mihály, Dus László, Ifj. Rimler Károly, Dr. Grám Károly Bordé Ferencz, Darvassy Lajos, Busch Dávid, Hegedüs Géza, Ragány János, Komlóssy József, Jablonszky Emil, Szántó Lajos, Szüts István.

A főispán ur megnyitója után Rácz Mihály főjegyző felolvasta

a polgármesteri jelentést

a november havi közigazgatás állapotáról. A jelentés adatait már közöltük. Pótlólag még jelentti a polgármester, hogy a miniszter az őssi ut kiépítését elrendelte s a hozzájárulásra nézve az alispán elnöklété alatti tárgyalás megtartását rendelte el. Kéri a tárgyaláshoz a város részéről Dus László főügyész és Busch Dávid főmérnök kiküldését. Továbbá tudatja, hogy néhai Széher Jozefa az árvaháznak 100 és a Csesztivónak is 100 frtot hagyományozott. Az örökösöknek köszönetet mondjon a közgyűlés.

A polgármesteri jelentést, az utóbbi indítványokkal együtt elfogadták.

A belügyminiszter körrendeletét az öröksőségi eljárásról szóló törvény életbeléptetéséről és végrehajtásáról tudomásul vették.

A választások.

Ezután a közgyűlés »legvonzóbb« tárgya, a megüresedett I. és II. oszt. fogalmazói állások betöltésére került a sor.

A főispán a gyűlést felfüggesztette, míg a kijelölt választmány a mellékterembe vonult.

A kijelölt bizottság tagjai, a főispán elnöklété alatt Mezey Mihály, Hoványi Géza, Frankó Endre, Kékus Vidor, Száhlender Károly és Reismann Mór voltak.

Néhány percz múlva visszatérvén a bizottság, elnöklő főispán a gyűlést újból megnyitotta s előterjesztette a jelöléseket.

Az I. oszt. fogalmazói állásra Szőke András tb. aljegyző és Szüts Dezső II. o. fogalmazó jelöltettek.

A bizottsági tagok tulnyomó része Szőke két éljenzte, mire a főispán

Szőke Andrást

egyhangulag megválasztottnak jelentette ki.

A II. oszt. fogalmazói állásra Kalmár József tb. számtiszt, Molnár István és Jaczkovits János napdijasokat jelölte a bizottság. Hajduska Árpád visszalépett.

A megejtett szavazásnál Molnár István 32, Jaczkovits János 30, Kalmár József 2 szavazatot kapott s így II. oszt. fogalmazónak

Molnár István

választatott meg.

hogy sohasem lehet azt onnan eltávolítani. Mikor eljöttem a regényes vidékről, azzal bocsájtott utamra, hogy ne felejtsem el egészen a pusztai rózsát. Oly hangon mondta e néhány szót, mint kinek fáj a válás.

Kivánságát teljesítettem; az egykor érzékellen sziv folyton Paula szellemével susogott boldog, mámoros szerelemről. Leveleket is írtam hozzá a távolból s ő felelt mindegyikre.

Két évig csak papíron beszélgethettünk, mert nagy távolság volt közöttünk. Ezen idő nagyon elég volt arra, hogy megismerjük kölcsönösen a szivek rejtegetett vágyait. A hosszú idők után ismét találkoztunk. Rég óhajtottam e viszontlátást. Megtörtént. Ugy tapasztaltam, hogy Paulácska leveleiben nem nagyított.

Szerettem e leányt lelkem egész hevével. És ő...? Egyik este kimentünk a gyümölcsös melletti rétre. Sötét, komor felhők fakadtak az ég alján, melyek a holdat elnyelével fenyegettek. Nem beszélünk semmit. Álltunk egymás mellett s néztük átszellemült arczczal a természet megrendítően fenséges pompáját.

A hold lassan-lassan átadta halványsárga színét a közelgő fellegeknek, s nemsokára beletemetkezett a sötét sirba.

... Gyenge szél fujdogált keletről. Paula elszabadult fürteit simította aranyos fejére, én meg kalapommal babráltam.

— Nagyon elmerült ön — kedves barátom — gondolataiba — távozzunk e helyről, magam sem szeretek itt időzni.

— Igaza van Paulácska; mi sétálni jöttünk ki és nem álmodozni.

Talán kétszer is végimentünk már a kis réten, s mindezeidig sem ő, sem én nem szöltünk.

Isten tudja, hogy éreztem e perczekben magamat; azt sem tudtam, hogy Paula karomon rezeg. Jövömmel bibelődtem; a mikor napjaimat egy szép asszony fogja szive szerelmével megaranyozni. Kerestem képzeletemben azt az asszonyt, s Paulácska szelid alakja kerekedett ki előttem.

... Paula — Paula... szöltöttem egész öntudatlanul, mintha egyedül volnék...

— Mit akar barátom? — kérdé Paula felém fordulva.

— Nem szöltam — Paulácska!

— Oh igen; nevetem említette kétszer.

Mondja meg őszintén, miért volt hangja oly méla, mintha nem is itt lett volna közöttünk?!

Várta, leste ajkaimról a szót, de én nem voltam elég okos a feleletre. Resteltem vigyázatlanságomat. Végigsimitottam homlokomat s aztán Paulácska fürkésző szemei közé néztem.

— Való az — kisasszony — hogy az imént hallotta tőlem nevé?

— Higgyen nekem, úgy volt.

— Ébren álmodtam — Paula — messze velezálltam jövömbé, boldognak akartam magam látni s önt szölitottam magam mellé...

— Én meg mentem ugyebár szivesen,

— kérdé gyermekdeden, s mindkét képével átkaromat s szemembe mosolygott.

— Nem jött!

— És miért nem?

— Mert kegyed fölébresztett...

— Oh ha tudtam volna, hogy ön rólam álmodozik...

Gondolhatott mást — Paulácska —? Nem ismer eléggé leveleimből?

Átkaroltam özhajlásu derekát, ő meg kabátom alá rejtette bársonyos fejét, s úgy éreztem, hogy nagyon remeg.

— Paulácska ön remeg, miért?

— Akarok valamit kérdezni, de...

— Neféljen, hiszen jóbarátok vagyunk.

— Ugyanazt kérdezhetné maga is tőlem, a mit én akarok magától — szölt bágyadt hangon.

Kitaláltam a kérdést; azt akarta megtudni, szeretem-e nagyon?...

Tudhatod — Kedves Nővér! — milyen volt a felelet... Ugy ujjongtunk első szerelmünkben, mint a gerle, ha párta talál.

Nem magyarázgatom, minők voltak azon órák, melyeket Paulácskával együtt tölthettem. Oh testvér, de boldog voltam én akkor! Aranyos volt minden szava, szerelmes minden mozdulata. — Elváltunk. A kötelesség ismét elsözlített mellőle. A levelet, melyet utánnam küldött, telezokogta a válás keserveivel.

(Vége köv.)

Ismét szavazás.

A közigazgatási bizottságból ez év végével kilépő tagok helyeinek betöltésén és a jövő évi központi választmány megalakításán egy füst alatt tul esett a bizottság. A főispán két szavazat szedő bizottságot jelölt ki.

A közigazgatási bizottságba az ez év végével kilépett tagok:

Mezey Mihály,
Hlatky Endre,
Id. Rimler Károly,
Némethy Károly,
Frankó Endre,

választattak újra be.

A központi választmányt szintén az eddigi tagokból alakították meg. Ezek a következők:

Hlatky Endre,
Reismann Mór,
Mezey Mihály,
Györfly Sándor,
Kunyhóssy János,
Dr. Várady Zsigmond,
Dr. Hoványi Gyula,
Rádl Ödön,
Dr. Sipos Árpád,
Dr. Radó Ignác,
Némethy Károly,
Ullmann Izidor.

A jövő évi virilisek.

A tanács beterjesztette a bíráló választmány által az 1896. évre végleg megállapított legtöbb adót fizetők névjegyzékét. Felterjesztik a miniszterhez. A virilisek névsora a következő:

Némethy Károly, Rimanóczy Kálmán, dr. Kutiák Ágoston, Grunwald Henrik, Mayr Sándor, Lé-vay Zsigmond, Bartsch Sándor, Rádl Ödön, Janky József, Papp György, Molnár Lajos, Mihelyi Adolf, Huzella Gyula, Andrányi Lajos, Nyíry György, Kunz Gusztáv, Mihelyi Pál, Czeglédy Sándor, Diamandi Miklós, Farkas Izidor, Hillinger Lipót, Füchsl Emanuel, Moskovits Adolf, dr. Munk Béla, Weiszlovits Adolf, Poynár János, Bottó Ferencz, Rendes Vilmos, Deutsch K. Ignác, Kövér Sándor, Tóth Jenő, Kugler Albert, Sonnenfeld Zsigmond, Löbl Henrik, Heringh Sándor, Kurlender Rafael, Léderer Dávid, Ifj. Kohn Sámuel, Müller Salamon, Moskovits Mór, Szeghalmy Bálint, Weinberger Jakab, Sebestyén Lajos, Ince Lajos, Mandel Adolf, Wéber János, Pallay Lajos, dr. Grósz Albert, dr. Korda Kálmán, Erdélyi József, Hartmann Mór, Sal Ferencz, Schenker Mihály, Szahlander Károly, Berkovits Zsigmond, Sztarill Ferencz, Adler Ignác, dr. Váry Szabó Béla, Germann Károly, Aufrecht Mór, Kempner Mór, Gyalokay Lajos.

Város atyák választása.

Kapcsolatosan a választott törvényhatósági bizottsági tagok fele részének év végével kilépése folytán a bizottsági tagok választására december 22-ikét tűzték ki. Választási elnökök lesznek Várad-Olasziban Mezey Mihály, Ujváros-on Hoványi Géza, V.-Velenczén Ullmann Izidor.

A drágasági pótlék.

A múlt havi közgyűlés megbízása folytán a tanács javaslatot terjesztett elő, a tisztviselők drágasági pótléka tárgyában. Az összesen 44,983 korona 44 fillért tevő összeget részben az ez évi maradványból, részben mint jövő évi előlegből fedezzék.

Serényi Gusztáv szólott a kérdéshez, melegen pártolván az előterjesztést. Ajánlta elfogadásra a közgyűlésnek.

Balogh Döme hozzászólása után egyhangulag megszavazták a drágasági pótléket.

*

Révay Mór özvegyének a halotti negyedet megadták.

A Cziny templom egyet évekkkel ezelőtt vásárolt egy telket a Nagypiac téren, de a vételárat még nem fizette ki s egyébként sem felelt meg kötelezettségének, miért is a tanács javasolta, hogy vétessék vissza a telek.

Sal Ferencz polgármester indítványára visszaadták az ügyet a tanácsnak, hogy az egytellet lépjen érintkezésbe s a januári közgyűlésnek tegyen újabb javaslatot.

Szmetka György 42 évig volt tanítót a közgyűlés nyugdíjazta.

Hoványi Géza szépen méltatta Szmetka György 42 éves tanítói működését s indítványára a nyugdíjazott bokros érdemeit s a közgyűlés elismerését jegyzőkönyvbe iktatták.

Ezután minden nagyobb vita nélkül tárgyalták a tárgysorozatba felvett apróbb ügyeket.

Végül Beöthy László főispán Szűts Dezsőt tb. aljegyzővé nevezte ki s a gyűlést be-rekesztette.

NAPTÁR.

— December 13. —

Péntek. P.óm. kath. Lucia sz. Prot. Lucza. Gör. kel. Filaret. Izr. 26. Chanukkah.

Nap kel 7 óra 22 p., nyug 3 óra 54 p. Hold kelte 4 óra 20 p., nyug. 1 óra 22 p.

- Decz. 15. A berettyó-ujfalui izr. nőegylet bálja.
" 15. A Szigligeti társaság matinéja.
" 15. A 48-as népkör felolvasó-estéje.
" 18. A vármegye rendes évnegyedes gyűlése délelőtt 9 órakor.
" 29. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet sorsjegyhuzása.
" 30. A vármegye tisztújító közgyűlése.

A pihenő.

A költségvetés megszakad,

Következik a pihenő —

Babérjain egy hónapig

Pihenhet most Bánffy Dezső.

Nincs is jobb a pihenésnél,

Óh mért is van költségvetés?

Óh mennyire reánk fért már

A pihenés . . . a pihenés.

Oly fárasztó és unalmas

A költségvetés, parlament —

Mily passzió kergetni a

Vadal Erdélyben odalent.

Vagy lenézni a vidékre,

Hol nimbusunk olyan mesés —

Óh jól esik valóban így

A pihenés . . . a pihenés.

Bánffy Dezső önmagától

Mostan mindent elvadászol —

Mig Polónyi lent Szoboszlón

Választói előtt papol.

Ő eltöröl minden adót,

Ha megmarad képviselő —

Óh mire jó, mire nem jó

A pihenő . . . a pihenő!

Arpadus.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-léle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishíd-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac.

M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtatnak.

* **A bibornok karácsonyi ajándéka.** Bibornok püspökünk dr. Schlauch Lőrincz ő Eminenciája 1000 forint karácsonyi ajándékot osztat szét városunk humanus intézetei között. Ajándékot kapnak: biharmegyei nőegylet (200 frt), papnövelde (100 frt), szent Vincze-intézet (100 frt), teleki-utcai irgalmas nővérek zárdája (100 frt), Orsolya-szűzek zárdája (100 frt), a v.-velencei irgalmas nővérek zárdája (100 frt), Erzsébet leány-árvaház (50 frt), tanító képző-intézet (50 frt), szent József-intézet (100 frt), városi tűzoltók egylete (50 frt), önkéntes tűzoltók egylete (50 frt). Püspö-

künk ezen igazán nemes és jószivre valló tetteinek dicséretére nem érezzük magunkat eléggé hivatottnak.

* **Kinevezés.** Dr. Bazala Bélát, Szilágyvármegye aljegyzőjét a margittai járásbíróvához albi-róvá nevezte ki az igazságügyminiszter.

* **József főherceg a veszettségről.** Wörishofenben ahol József főherceg már hosszabb idő óta tartózkodik Kneipp páter előadást tartott, amelynek végén bejelentette, hogy egy ur elő fogja adni tapasztalatait a veszett kutya marásából származó betegség lefolyásáról.

— Egy ur — mondá Kneipp — aki a betegség lefolyását maga figyelte meg és nekem részletesen leírta és arról biztosított, hogy az irtózatos betegség kitörését meg lehet gátolni, lesz szíves e lírást isméteini, és felkérem ezen-nel azt az urat, hogy lépjen a szöszékre és tartsa meg előadását.

Az az ur nem volt más, mint József főherceg, aki most az emelvényre lépett és egy óráig tartó előadásban a veszettség különböző nemeiről és periodusairól beszélt és számos, meg tapasztalta esetet sorolt föl. A főherceg azután áttért Pasteur gyógy módjára és megjegyezte, hogy a megmaratnak csak 36 százalékában tör ki a veszettség, mert a mérges nyálka többnyire a ruhában marad, úgy hogy a veszett kutya fogai jóformány tisztán jutnak bele a husba.

Az a meggyőződésem, — folytatá a főherceg — hogy a Kneipp-kezelés itt is a legjobb eredménnyel járna. Azzal, ha a sebet a marás után való első órában kivágjuk vagy kiégetjük, a veszettség bekövetkezését teljesen meggátolhatjuk, sőt a legtöbb esetben még a második órában is elég jókor érkezik a segítség, mert a mérges nyálka nem terjed olyan hamar a testbe, mint más fertőzőanyag, amely vérmérgezést okoz. S ha be van bizonyítva, hogy a gyöngyvirág-borogatás a vérmérgezést is megakadályozza, miért ne történhetnék ez meg a veszett kutyamarás okozta mérgezésnél? Ha az én közelemben valakit egy veszett kutya megmarna, azonnal gondoskodnám a seb kiégetéséről, de nyomban utána gyöngyvirág-borogatásokat alkalmaznék és azt hiszem, hogy a siker nem is maradna el.

* **A városatyák választása.** A városatyák közül ez év végével 39-nek lejár a megbízatása. A tegnapi tartott városi közgyűlés a városatyák választásukat december hó 22-ére tűzte ki mind a három városrészben. A szabadelvűpárt főbb emberei már megbeszéltek a jelöléseket, de a párt választmánya ma, pénteken délután 4 órakor tartja ülését a Széchenyi szállodában. Várad-Olasziban többnyire az eddigiek akarja a párt, míg Ujváros-on és Várad-Velenczén előreláthatólag több új tag kerül a listára.

* **A szerviták gyászja.** A budapesti szervita-rendháznak gyászja van. Kovács M. János, szervita rendi aranymisés áldozópap, alperjel, 85 éves korában rövid szenvedés után meghalt.

* **Jogász estély.** Kedves kis estét csináltak a jogászok az este. A zöldfa nagytermében volt a hangulatos élet, ahol sok volt a szép leány és asszony. Ott voltak:

Ur nök: Tóth Mártonné, Dr. Persz Adolfné, Ficzek Lajosné, Jározy Károlyné, Szokoló Tamásné, Zathureczky Bertalanné, Steiner Kornélné, Böszörményi Gézáné, Eleméry Aurélné, Battig Ferenczné, stb.

Leányok: Persz Aranka, Tóth Margit, Szokoló Ilonka, Böszörményi Tilda, Dankó Olga, Deák Margit, Eleméry Klára, Czeglédy nővérek, Ficzek Margit, János Margit, Király Klára, Steiner Kornél, Király Ilka, Zathureczky Paula stb.

* **A városi fogyasztási illetékek.** Nagy-Várad város a fogyasztási adókról alkotott szabályrendeletet Kolozsvár és más városok hasonló szabályrendeleteihez alkalmazva, ismételtén felküldötte a miniszterhez. A belügyminiszter most leirt a városhoz, hogy a fogyasztási illetékről szóló szabályrendeletet, mivel az előbbinél magasabb díjtételek vannak benne felvéve, áttette a pénzügyminiszterhez. Így az-

tán sikerül még egy jó ideig elhuzni a szabályrendelet feletti döntést. De mikor nincs Nagyváradnak olyan képviselője, aki az ilyenekben elősegítse a város ügyét.

* **Vasut meghosszabbítás.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Stern Dezső és Friedman Benő révi lakosoknak megengedte, hogy a birtokukon keresztül vonuló magánvasut meghosszabbítsák és gőzerőre átalakítsák.

* **Kanyaró és vörheny.** Debreczenből táviratozzák, hogy ott a kanyaró és vörheny óriási mérvben pusztít. A családok, melyeknél beteg gyermek van, nem merik a hatóságot értesíteni és orvost nem hívatnak, mert attól tartanak, hogy dezinficiálás alá kerülnek. Több az eltitkolt, mint a bejelentett betegek száma. Az óvintézkedéseket a legnagyobb szigorúsággal hajtják végre.

* **Vadászkirándulás Indiába.** Gróf D'Harcourt Félix, az ismert bécsi sportsman, aki sokat vadászott már exotikus vidékeken, újabban Indiába és Borneóba tervez vadász-expedíciót, ahol világot járt vadászemberek szerint annyi a tigris, mint nálunk a farkas. A bátor vadász az eddigi megállapodások szerint december végén kezdi meg útját. D'Harcourt legutolsó kelet-afrikai vadászata alatt tudvalevőleg páratlan eredményt ért el, amennyiben nem kevesebb, mint 11 oroszlánt, 56 rincezert, 6 elefántot, 3 zsiráfot lőtt, azonkívül egy egész tömeg antilop fajtájú állatot ejtett zsákmányul.

* **A marharakodó állomások szakértői.** A földművelésügyi miniszter tegnap kelt leiratával Biharvármegye marharakodó állomásaihoz a következő állatorvos szakértőket rendelte ki: Varga Lajos (Nagyvárad—Gyapoly), Márk Gábor (Gyires—Kót), Madas Mihály (Szalonta—Cséffa), Szkurka Andor (Keresztes—Saáp), Csegey József (Margitta—Ér-Mihályfalva), Varga Károly (Belényes—Dobrest), Schartz Mór (Derecske—N.-Léta.)

* **Ismét sertés-tilalom.** Békésmegye alispánja tudatta Nagyvárad város hatóságával, hogy a miniszter a december 14-én Szarvason tartandó vásárra a sertések felhajtását eltiltotta.

Összevonta a vonat.

(Szerencsétlenség a pályaudvaron.)

— A »Tiszántúl« eredeti tudósítása. —

Nagyvárad, decz. 12.

Egy szegény vasuti munkást nagy szerencsétlenség ért tegnap a nagyvárad pályaudvaron, hol kocsitolás közben az összeütköző kocsi közé került.

Az oldalbordája összetört s több helyen szenvedett súlyos sérülést.

Beszállították a biharmegyei kórházba, hol most *élet-halál között lebeg.*

Tudósításunk a szerencsétlenségről a következő.

Kocsitolás volt tegnap a nagyvárad pályaudvaron a vasuti feladó raktár előtt, hol Erdős Miklós raktári munkás szintén segédkezett a tolatásnál.

Neki feszített vállal tolta a nehéz vasuti kocsi s nem vette észre, hogy a háta mögött egy másik vasuti kocsi közeleg sebesen.

Igy történt azután, hogy a közeledő kocsi hátba ütötte s oda szorította a vaspántok közé. Izzalmas jelenet volt ez.

Többen azonnal a szerencsétlen ember megmentésére siettek, akit összetörve, eszméletlen állapotban vonszoltak ki a kocsi közül.

Azonnal orvosi kezelés alá vették s konstátálták, hogy az oldalbordája össze van törve s súlyos zúzódások érték a karján és mellén is.

Most a biharmegyei kórházban ápolják, hol gondos orvosi kezelésben részesül.

Ki volt az oka a szerencsétlenségnek, azt a megindított vizsgálat fogja kideríteni.

Ez az eset is bizonyítja annak, hogy a pályaudvar a nagyvárad forgalomnak szűk, kicsiny s hogy annak *kiszélesítését elodáztatni tovább nem lehet.*

Legyen elegendő vágány, legyen a pályaudvar a pályaforgalomnak megfelelően nagy, akkor bizonyára kevesebb lesz a szerencsétlenség is.

Hivatalos közlemények.

Nagyvárad-város rendőrkap. hivatalától
17010—1895 rkp. sz.

Hivatalos hirdetés.

Nagyvárad-város kapitányi hivatala, a nagyméltóságú m. kir. földművelésügyi miniszter ur 98352—95 számú rendelete folytán közzhírré teszi, hogy a Nagyváradon f. évi december hó 13-án tartandó vásárról sertéseknek Győrbe való szállítása tilos.

N. Várad, 1895 december 10 én.

Gerő

h. rendőrkapitány.

Javaslatok a millenniumra.

Nagyvárad, decz. 12.

Lapunk egyik munkatársa nincs megelegedve a millenniumi alkotásokkal s ő maga a következő indítványokat ajánlja az intéző körök figyelmébe:

Az adóbehajtás a millenniumi évben szüntelen.

Az anyakönyvvezetők piros nadrágot, zöld mellényt és sárga sapkát viseljenek.

Tarnóczyt válassza meg Nagyvárad diszpolgárává.

A legsötétebb Katonavárosban állítsák föl hétszáz lámpakaró (lámpa nélkül.)

A rendőri posztok helyén villák épüljenek, vasajtóval, függő ágygyal s biliárdasztallal.

A közgyűlési terem számára beszerzendő a nubiai esendőrszázados és a patagoni trónkövetelő arczképe.

Építsenek a Bémer-téren egy világító tornyot, mely annak emlékeztetésére volna hivatva, hogy Magyarország ezeréves s egyik nevezetessége a kisbéri méntelep.

Végül állapítsák meg hivatalosan, hogy Makó annyira van Jeruzsálemtől, mint Jeruzsálem Makótól s hogy a »Tiszántúl« előfizetési ára a millenniumi évben is a régi marad.

A bécsi bomba.

— Vezércikk egy szabólegényről. —

Nagyvárad, decz. 12.

Volt, hol nem volt, Bécsben volt egy szabólegény. Az a szabólegény tegnapelőtt elsétált a Hofburg felé s elbámészkodott a hatalmas palota cirádáin.

Azt el is felejtették, hogy a szabólegény zsebében egy krajcár is volt, meg egy narancs is volt.

Ez a narancs tette őt halhatatlanná — *Nagyváradon.*

Egy laptárs szörnyen fölháborodott azon, hogy egy szabólegény narancsot hord a zsebében a király palotája előtt.

Mit akar ő azzal a narancsossal?

Miért szorongatja zsebében azt a narancsot!

Ezek olyan kérdések, melyekre csak a laptárs rendkívüli kiadása és mai vezércikke tud feleletet adni.

Ezek szerint a király ellen a szabólegény merényletet akart elkövetni, a narancs nem is volt narancs, hanem egy bomba, tegyük hozzá, hogy nem rendes bomba, csak fabomba s ez a király életét akarta kioltani.

»E gyalázatos merénylet híre óriási felháborodást kelt.«

Igy végződött a rendkívüli kiadás, mialatt Bécsben a szabólegény *meghámozta a narancsot*

Órák multak s az izgatottság a laptárs műhelyében csak fokozódott.

Elhatároztatt, hogy a merényletről vezércikk iratik melyben a szabólegény politikai örültnék nyilvánították s hogy az eszelősök hada, a politikai tebolódottak serege tartja megszállva az osztrákok székes fővárosát. A szabólegényt Lueger és Shlezinger bérelte föl s ők vették neki a narancsot. Hogy mer Lueger narancsot venni egy szabólegénynek? Az ily csínyeknek jellegét a politikai aberációk adják meg.

Aberáció?

Aberáció! — gondolkozott a szabólegény — s *megette a narancsot*

Arp.

Vonatok érkezési és indulási ideje 1895. október 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-18, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.	Budapest felé 2-14, 8-33, 11-37, 11-10, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 2-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Ermihályfalva felé 6-45, 4-35.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

Ezredéves kiállítás.

Történelmi műkincsek a vasutakon.

Az ezredéves kiállításra, nevezetesen a történelmi kiállításra már most is napról-napra érkeznek a kiállítási tárgyak, szinte kivétel nélkül nagybecsű historiai emlékek. Legújabbban utnak indították a király Ő Felsege ambrasi kastélyának a kiállítását, nagyszámu, hies csatákon megfordult magyar fegyvert. — Ez a nagy küldemény a napokban már Budapesten is lesz. Még sokkal nagyobb küldemény van utban Frankóból, ahonnan az Esterházyak családi ereklyéit szállítják a kiállításra. — A nagybecsű műkincsek csomagolására dr. Szendrei János, a hadtörténelmi kiállítás előadója felügyelt. Nagybárra drága fegyverek, harczi és díszruhák, csataképek és arczképek teszik e gyűjteményt, amely teljes hat waggont tölt meg. Négy vasuti kocsi töltenek meg maguk a felszerelt ágyuk, melyek a XVI és XVII. századból valók. Még két érdekes kiállítási tárgy érkezett most a történelmi kiállításra. Gyóni Halász Béla beküldötte Halász Péter hies kurucz-generális pompás lószerszámát és egyéb emléktárgyait. Vágó Pál festőművész pedig egy Mária Terézia-korabeli koronázási zászlót küldött be.

Állatok szállítása a kiállításra.

A magyar államvasutak igazgatósága legközelebb adja ki és rövid időn életbe is lépteti az ezredéves kiállításra vagy onnan vissza szállítandó küldeményekre vonatkozó *általános díj-szabást*, a mely persze tetemes kedvezményeket biztosít a kiállítóknak. — Mivel azonban mostanában folynak az időleges állatkiállításokra szóló bejelentések a gazdaközönség tájékozására már most közre adja azokat a díjtételeket, amelyeket a kiállításra küldött élő-állatok szállításáért számít. Ezek a díjak a következők:

Az állatok fajtája	Szállítási díj darabonként és kilométerenként fillérekben.
Lovak, öszvérek és csikókért	a) 2.76 b) 3.44
Szamarak, bikák, ökrök és tehénkért.	2.52 3.16
Borjúkért és hizott sertésekért	1.26 1.58
Szopós-borjúk, sovány-sertések, kecskék, juhok, kosok és kecskebakokért	0.42 0.52
Süldők, malaczkok, gödöllyék és bárányokért	0.20 0.26
Kutyákért	0.64 0.80
Ketreczekbe zárt baromfiért a tényleges súly alapján 100 kilogrammonként	0.42 0.52

Az a) rovatban felsorolt díjtételek (a melyekben a kezelési illeték és a szállítási adó már bennvan) az aradi és csanádi egyesült vasutak, a déli vasut, a kassa-oderbergi vasut, a mohács-pécsi vasut, a győr-sopron-ebenfurti vasut, az államvasutak és a pécs-barsci vasut vonalaira szólnak; b), rovat díjtételei a többi hazai helyi érdekű vasutak vonalaira. Az állatok kísérői és felügyelői ingyen utaznak oda-vissza. Az élő állatokat nem egyenesen a kiállítás területére szállítják, hanem a rákosi állomásra s oda is cizmezendők.

Ezredévi ipari kongresszus.

Az országos iparegyesület két nagyobb kongresszust fog a millenáris kiállítás alkalmából rendezni. Egyik a IV. országos ipartestületi gyűlés, másik pedig az 1896. évi ipari kongresszus, mely utóbbinak az iparegyesület gyáripari szakosztálya által kiküldött előkészítő bizottság a napokban tartotta Sontágh Pál (Gömöri) elnöklete alatt, első ülését. A bizottság egyhangulag elfogadta Mudrony Somának a szervezésre és ügyrendre vonatkozó előzetes indítványait. Így határozatba ment, hogy a bizottság már legközelebb kiegészíti magát az országos iparegyesület kézmű és építőipari szakosztályainak e célból megválasztandó tagjaiból. A kongresszusnak és ennek megfelelően az előkészítő bizottságnak szervezete a nevezetesebb iparágak szerint 13 csoportra van tervezve. A tárgyalások kertébe pedig úgy az egyes iparágak fejlesztésére vonatkozó ágak, mint az általános iparpolitikai kívánalmak (adó-, vám-, hitel- és közlekedésügy) is bevonatnak. A napilapokban közzé teendő felhívás, a szakosztályok végleges beosztása és a kongresszus napirendjét illető, némely kérdések tekintetében az előkészítő bizottság csak imént javasolt kiegészítése után kíván határozni. A kongresszus jövő évi szeptember hó második felében fog ülésezni.

IRODALOM.

— **Láng Menyhért a földrajzi társulatban.** Láng Menyhért, az ösmert író tegnap délután 5 órakor előadást tartott a magyar földrajzi társaság fölolvasó ülésén. Láng »Kozzika« című művéből tartott előadást, melyből lapunk is több kiválóan érdekes részletet közölt. A fölolvasó ülésen szép számú közönség vett részt, s nagy tetszéssel fogadta az érdekes előadást.

» Philothea »

Ujabb kiadásban.

Szalézi sz. Ferencz legkitünőbb munkája, a *Philothea*, jelent meg újabb, *kivonatós, népszerű kiadásban, Haugy Leo* plebánostól.

A *Philotheának* kivonatós, népszerű kiadása indokolva van az által, hogy ezen elsőrendű classicus mű magyar nyelven még nem terjedt el annyira, amennyire czéljánál fogva is szükséges volna.

Ára díszes vászonkötésben 80 kr.

Hogy ezen kitünő munka minél szélesebb körben elterjedjen, s hogy ezt mindenki megszerezhesse, azért e legújabb *Philotheának* egyes önálló részei külön kiadásban is kaphatók, u. m.

1.) Utmutatás az erkölcsös életre, ára 20 kr.

2.) » az erényes » » 20 kr.

3.) » az állhatatos » » 20 kr.

Az árát előre beküldők bérmentve kapják. *Karácsonyra, újévre, névnapra, bérmlásra* stb. ajándékkul e művek kiválólag alkalmasak nem csak csinos külsejük miatt, hanem főképen tartalmuknál fogva is.

Kaphatók: *Reizer János könyvkereskedésében* Szatmáron.

Igazságszolgáltatás.

A bepörölt államvasutak. Körülbelül tíz éve hogy *Braun Ignáczné* egy I. osztályu kupé kinyitl ajtaján oly szerencsétlenül esett ki a robogó vonatból, hogy mind a két lábát amputálni kellett. A magyar királyi államvasutak ellen folyamatba tett kártérítési perében a kúria most nemrégiben marasztalta el a bepanaszolt vasutat 8595 frtnyi gyógyítási költség, ennek 1889-től számított 6 százalék kamatai, 1636 frtnyi perköltség fizetésére, továbbá a nyomorékká lett nőnek életfogytig járó havi 40 frt járadék utalványozására. A pör azonban még ezzel sem ért véget, mert *Czigly János* vasutagazgató két új tanu bejelentésével, akikkel a pört megnyerni reméli perújításért folyamodott. Egy házmesterné és egy postaszolga az új tanuk, akik mindenféle megejtett vizsgálatok ellenére az akarják bizonyítani, hogy

Braunné maga volt a végzetes szerencsétlenségének az oka. E héten volt a budapesti Törvényszéken az új pör felvétele s miután már a két tanut is kihalgatták, a törvényszék nemskára meghozza újabb ítéletét.

— **Gyilkos katona.** Szomorú multu ember Schmercz Antal, aki még 1863-ban, a mikor katonáskodott, megölte minden ok nélkül egyik bajtársát. Ezért aztán több évi várfogságot szenvedett. A mikor kikerült a fogságból, megbomlott az elméje, úgy, hogy tébolyodottak házába kellett szállítani. Schmercz nyolcz évig volt az angyalföldi örültek házában, de azután is a mikor az orvosok már egészségesnek mondták, ott maradt ápolónak. Valami csekélység miatt aztán elhagyta szolgálatát. Ötödnapra, ez év április 7-ikén meglátta az utcán volt felebbvalóját, Bruckner főápolót, a ki feleségével karöltve sétált a Hungáriauton. Schmercz mögéjük állott és két lövést tett rájuk a zsebében rejtetett revolverből. A lövöldöző embert elfogták, de a mikor a törvényszék elé került és a szándékos emberölésnek vádja ellen védekezett, kijelentette, hogy semmit sem tud a történetéről, Brucknerékre még csak haragudni sem volt oka. Csak arra emlékszik, hogy akkor részeg volt. A bíróság a bűnygyben felmentő ítéletet hozott, a mennyiben vádlott a mikor tettét elkövette, öntudatlan állapotban volt. A budapesti királyi táblához tegnap került fel az ügy, a mely Sárkány előülése alatt hozta meg az ítéletet. Az ítéletáplia a büntető törvénykönyv 279-ik §-ába ütköző kétféle szándékos emberölés kísérletének büntetésében mondta ki bűnösnek és három évi fegyházra és öt évi hivatalvesztésre ítélte.

REGÉNY-CSARNOK.

Párbajhős.

Regény.

— Irta: *Rostkovicz Arthur.* — 32

(Folytatás.)

Helyesen teszed, Olga. En czélhoz is foglak juttatni, de mindenben az én módszerem szerint kell eljárnod; minden szót meg kell gondolnod, mielőtt kimondanád!

— Hadd haljam utasításaidat!

— Egyelőre még nem igen határozhatok, mivel Kápolnay csak ma érkezett meg a fővárosba.

— Itt van? kiáltotta örvendezve a leány. Felgyógyult-e már? Mikor fog minket meglátogatni?

— Csak egyenkint tedd fel Olga a kérdéseket, mert különben bajos lesz azokra felelni! . . . Itt van. Nem volt semmi baja sem.

— De az újságok azt írták? . . .

— Aféle hirlapi kaeca volt az egész mik ezerszámra születnek az uborka székenban.

— Oh! én mennyire aggódtam miatta; de mért is nem mondtad ezt nekem előbb?

— Mert nem kérdezted. Holnap dél felé elhozom Kápolnayt egész bizonyosan; légy vele szemben nyájas, tüntesd ki mindenképpen; add az érdeklődött és a naiv leányt, a többitt pedig csak bízd rám. Fő a naivság! . . . No, de most pá edesem, megyek a kaszinóba!

— Holnap tehát viszontlátlak?

— Igen.

— Holnap, holnap! — kiáltotta a leány önfelédten, s aztán kinyitotta a medaillont, s megcsókolta a benne lévő arczképet.

Anyja lépett a szobába, özvegy Taticay Kálmáné; jól táplált, fehér arczú asszony, kinek arczáról lehetett látni, mennyire nehéz özvegysége, bár már közel volt az ötvenhez. Nézd meg az anyját, vedd el a lányát — mondja a közmondás, a rosz nyelvek azt rebesgették, hogy Muki báró szó szerint vette e közmondást.

— Nálad volt a vöm? — kérdezte leányától.

— Igen. Tudakozódott a kedves mama hogyléte iránt, s megnyugtatta távozott. Holnap kedves vendéget hoz Muki, Kápolnay grófot!

— Igazán.

— Úgy ígérte nekem.

— Aranyos egy ember az a Muki, mindig

a kedvemben jár. Kápolnay híres ember, országgyűlési képviselő, s nőtlen . . . Diszére fog válni szalonunknak, mondhatom! Tudod Olga, hogy nem rosz partie volna számokra, s ha ügyesen viselkedel, megtörténhetik veled, hogy grófné leszel! . . . Én meg fogom tenni a magamét — a te érdekedben; jegyezd meg, hogy csakis a te érdekedben! — tette hozzá az anya különös nyomatékka.

Milyen jó anya, mennyire szíven viseli a gyermeke sorsát, gondolná, a ki nem ismeri!

No de az események megmutatják, mire nem képes az ilyen jó anya, ki egyszemélyben nagyvilági hölgy is!

Tehát még ilyenek is vannak?!

* * *

Másnap délelőtt a szép Olga legszebb regeli, toilette-jébe öltözött; legjobban álló haj díszet csináltatta a fodrásznővel; fénylő, fekete hajába kréme-rózsát fűzött. Minduntalan a tüköre elé állt, s magának tetszelegve ide-oda fordult, hogy netalán valami kis hibát ne találhasson öltözékében. Igéző mosolyt vett ajkára, s ezzel mintegy megelégedését fejezte ki. Azután átment a salomba, s benső izgalomtól reszkette várta Kápolnayt, mikor az inas nővérét, Muki feleségét jelentette be.

— Kedves Matildom, csak hogy egyszer te is felénk jösz! Az utóbbi időben egészen elhanyagoltál bennünket!

— Hogy vagtok Olga? — szólt az idősebbik nővér, letelve köpenyegét. Hallom, a mama beteg volt, igaz?

— Ugy van; de most már ismét egészséges.

— Nekem Muki újságolta, de nem akartam hitelt adni szavainak, mert mindig hazudik. Kedves férj ő mondhatom; most is ki akart zsarolni tőlem ezer forintot, a kedves! Oh! Olga én nagyon boldogtalannak érzem magam e mellett az ember mellett, ki nekem sohasem tetszett, soha!

— Pedig ő nagyon kedves ember, s te roszul ítélsz fölére, bár neje vagy! Rosz házasi életeteknek, nem hiszem, hogy Muki lenne az oka!

— Talán én vagyok?

— Azt éppen nem mondtam; lehet, hogy csak fukarságod az oka. Egy bárónak edes Matildom, beláthatod, hatezer forint, évi zsebpénz kevés; a te hozományodból több is kitelnék a nélkül, hogy tőkédhez nyúlnál!

— De Olgám az Istenért, hogy beszélhetsz gy! Engem ítélsz el, nem a férjemet? . . .

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A körmendi mandátum.

Budapest, december 12. (Saját tud. táv.) A báró Eötvös Loránd lemondásával bezárult körmendi mandátum adományozása nagy gondot okoz a kormánynak. Tavaly, mikor a függetlenségi párt segítségével a miniszternek kiereszakolták a mandátumot, erős volt a kerületben az egyházpolitikai ellenzék, most az összekavart viszonyok között csakis a néppártnak van lehetősége a kerületben. Így várható, hogy ha a néppárt-jelöltet állit, megismétlődnek a nyitrai és a stomfai brutálítások. Ettől pedig a kormány tart, mert daczára minden czinizmusnak, nem mer egyszerre két olyan durván kiereszakolt mandátumot a ház elé terjesztetni.

A girálti választás.

Girált, decz. 12. (Saj. tud. táv.) Az ellenzék utolsó óráig joggal reménykedett abban, hogy győz, de vágre is elesett a harcztéren.

Déltájban Deseffy Béla gróf személyesen vezeti be az ellenzékét. A vesztegetés a kormánypárti részről erősen folyik. Körtvélyessy szolgabirót az ellenzéki tanyán találták, sőt a választási helyiség előszobájában is történtek vesztegetési kísérletek. Hazslinszky járásbirónak korteskedése szövé tétetvén, ez kijelentette, hogy felebbvalói parancsából áll helyén.

Az első bizottságnál, a hol a kormánypárt van nagy többségben, eddig leszavazott 25 község. Ellenben a második bizottságnál, ahol az ellenzék van többségben, eddig csak 9 község

szavazott le, amitől az ellenzék nagyon megven riadva.

Délután 2 órakor a szavazatok állása a következő: Kőszeghynek 426, Semseynek 305.

Délután 3 óra 20 perc.

A hangulat élénkül. 3 óráig Kőszeghyre szavaztak 492.

Semseyre 380.

Hátra van még 30 község, valószínű, hogy a kormány jelöltje győzni fog.

Délután 3 óra 36 perczkor.

Fél 4 órakor Kőszeghynek 520, Semseynek 383 szavazata volt. A választásnak esti nyolcz órára valószínűleg vége lesze és valószínű az is, hogy a szavazatok számarányában nem nagy lesz az eltérés.

4 óra 30 perczkor.

Semseynek 452 szavazat,

Kőszeghynek 566 szavazat.

Budapest, decz. 12. (Saját tud. táv.)

A girálly választáson a kormánypárt 230 szavazattal győzött.

A Károlyiak nem ünnepelnek.

Budapest, december 12. (Saját tud. távir.)

Az ezredéves kiállítás megnyitási ünnepségei közt tudvalevőleg egy magyarnemesi lovasbandérium felvonulása is terve volt véve és így igen természetesen, hogy e bandérium szervezésére, illetve vezetésére mágnásaink egyik legkiválóbbját, Károlyi István grófot kérték fel, akinek neve elég biztosíték arra, hogy kezdeményezésére a mágnások egytől-egyig hozzájárulnak a millenáris dísz és fény emeléséhez. Károlyi István gróf azonban a beléje helyezett bizalmat egyenesen visszautasította, a bandérium vezetésére vállalkozni nem hajlandó, mert a jelenlegi politikai viszonyok között erre egy csepp kedvet sem érez magában.

Asszonyok a politikában.

Bécs, december 12. (Saját tud. táv.)

A bécsi antiszemita legközelebb ismét több közgyűlést terveznek s általában nagy szerepet akarnak játszani a czélnak propagálásában.

A helyzet Törökországban.

Londont, decz. 12 (Saját tud. távirata.)

Kisázsiai jelentések beismerik, hogy a hatalmak közös akciójának hatása alatt Törökország komolyan törekszik Kisázsia pacifikálására és hogy annak van is szemmel látható sikere. Másrészt azonban azt állítják, hogy a pacifikálás mellett a forrongás is terjed, újabb és újabb véres kitöréseket okozva. Különösen Trapezunt vidékén erős a nyugtalanság. Így — más oldalról még meg nem erősített hírek szerint — a törökök Trapezunt környékén meghorogtak és felgyújtottak egy örmény falut.

Konstantinápoly, decz. 12. (Saját tud. táv.)

A helyzet Said pasa visszatérése következtében javult. Mig Said pasa a szultán első kiküldöttével a nagykövetek lelenlétében, addig az utolsó kiküldöttel már egyedül tárgyalt, Said pasának Currie nagykövethoz intézett levele bizonyítékul szolgál arra nézve, hogy Said pasa önként tért vissza, mert nem ígérték neki, hogy személye biztonságban lesz és hogy tekintettel egészségére nem fogják kényszeríteni arra, hogy hivatalt vállaljon.

Az osztály sorsjáték nyereményei.

Budapest, decz. 12. (Saj. tud. táv.) A mai húzás 9 órakor vette kezdetét. A kihuzott sorsjegyek sorrendje a következő:

20,000 koronát nyertek:

87739.

6000 koronát nyertek:

6708, 79186.

2000 koronát nyertek:

24153, 62841, 54808, 72323.

1000 koronát nyertek:

17642, 48913, 69397, 74092, 78058, 81519, 3426, 12273, 38529, 48723, 72837, 74075, 80812.

Közgazdaság.

Biharmegyei sertésenyésztő gazdák értekezlete.

— Saját tudósítónktól. —

— Deczember 12.

Egy igen érdekes és felette fontos gazdasági kérdésben ültek össze tegnap délután a vármegyéhez kistermében biharvármegye sertésenyésztő gazdái.

A biharmegyei gazdasági egyesület elnökségéhez ugyanis egy javaslatot terjesztettek be, melyben kérték, hogy iaditsanak a sertésenyésztő gazdák mozgalmát az iránt, hogy *Budapest fő- és székváros közelében egy sertés vesztelő telep állítsassék föl Kőbánya decentralizálása és a szerb sertések behozatalának kitiltása érdekében.*

E kérdés elvitatására hivta össze tegnap délután a gazdákat értekezletre Szabó József elnök.

Az értekezleten jelen voltak:

Nagy Lajos alelnök, Lakatos Antal, Szabó Ferencz, Veiszlovits Gyula, Dr. V. Szabó Béla, Stern Márton, Steiner Ármán, Kugler Albert, Deutsch Ignác, Schwartz Márton, Schwartz Jakab, Léderer Manó, Schwartz Ferencz, Fleischer Miksa, Fleischer Jakab, Alexander Lajos, Lichtman József, Lukács Antal, Vertheimstein Alfréd, Gyémánt Samu, Nagy Márton, Lakatos Károly, Örley Kálmán, Ertsey Géza és Weingertner Audor titkár, stb.

Szabó József elnök üdvözli a szép számban megjelent tagokat s az ülést ezennel megnyitja. Ezután felveti az összehívás okát s egyszerűen felkéri Veiszlovits Gyulát, hogy lenne szives az általa szerkesztett memorandumot felolvasni, a gazdákat pedig, hogy hallgassák figyelemmel s aztán sziveskedjenek hozzá szólni.

Veiszlovits Gyula ezután felolvassa a következő memorandumot, melyet fontosságánál fogva jónak látunk közölni.

A magyar mezőgazdaság egyik jövedelem ágát még csak egy évtizeddel eelőbb is a sertésenyésztés és ezzel kapcsolatosan annak hizlalása képezte.

Az állam hatalom fölismerve már régebben ezen tenyésztési ág productiv fontosságát s azon körülményt, hogy ezt felkarolva — ezen tenyésztési ágak lendületet adva, — hazánk közterheinek legnagyobb részét viselő gazdaosztály anyagi jólétét, adófizetési képességét fokozza, — igyekezett egy nemzetközi piacot, mindenemü kedvezmények megadásával létesíteni.

Igy létesült a régi Kőbányából a magyar kormány prestigéje és segélyével a kőbányai nemzetközi sertésvásár, — tényleg azonban csak óriási hizlaló és kiviteli telep, mely az utolsó évtized, de különösen ez év tavasza óta, a magyar gazdák súlyos veszteségeinek kizárólagos okozója.

Kőbánya hazai és kiviteli kereskedelmünkben élvező privilégium által a vidéki kereskedőket és hizlalókat a versenyről, mely pedig árunk előnyös értékesítésének elengedhetetlen kelléke, leszorította s ezzel egész sertés-tenyésztésünket monopolizálta.

Kőbánya szűkkörű érdekközössége a tenyésztőkkel szemben is oly erős ringet képez, hogy ma már a gazdák árúinak áringadozásai nem mint azelőtt a kínálat, kereslet, kivitel takarmányozásától stb. függnnek, hanem kizárólag ezen mondhatni börze szeszélyétől.

Mert börze ez, mely még a termény- és érték-börze felett is nagy előnyben van azzal, hogy sem Bécs, sem Berlin, de egész Európában nem lévén riválisa, velünk, gazdákkal, mint árúinknak értékéről teljesen tájékozatlan eladókkal áll szemben; ezen helyzet és körülmény tette lehetővé a magyar gazdák évek hosszú soráni kihalását, az által, hogy míg a készáru üzlet kedvezőtlen conjunkturait velünk fizettette meg, addig az élénk és kellemesebb üzleti áremelkedéseket vajmi ritkán érezte.

A nagy malom ipar rovásunkra az oláh buza behozatalát, az őrleési kedvezményt, Kő-

bánya pedig a szerb sertések behozatali engedélyét bírja, hogy reánk, gazdákra melyik károsabb, az kitűnik abból, hogy míg az őrleési kedvezményképen behozott oláh buza, eltekintve a mieinknek okozott versenytől, kiviteli lisztünk reoméját ásta alá, addig a Kőbányának adott szerbsertések behozatali engedélyével, belföldi tenyésztésünknek és kereskedelmének konkurencziát okoz, de ezenfelül még behurcolva ezekkel különböző járvány és vész — egész állategészségünk hosszú időre tönkre tétetett.

De ezen járványoknak nemcsak közvetlen hatásuk okoz nekünk igen nagy anyagi veszteségeket, hanem a különböző járványok kiirtására fordított, csekélynek éppen nem mondható költségek legnagyobb része is reánk mint az állami, megyei és községi háztartások szükségleteinek igen nagy részét viselő gazda osztályra nehezedik.

Látva a létező bajokat, érezve ezek anyagi csapásait, nem támad-e bennünk önkénytelenül a kérdés, hogy valjon mi vagyunk-e Kőbányáért vagy pedig mégis Kőbánya a magyar mezőgazdaság s így Magyarország érdekeiért?

Ha áll az utóbbi, ugy nem-e vonhatja a magyar gazdaközönség joggal kérdőre Kőbányát, hogy:

miért nem felel meg feladatának ugy, mint hazai sertés-tenyésztésünk és ezzel kapcsolatosan kereskedelmi érdekeink követelik, hogy az állam által kizárólag részünkre megszerzett német fogyasztási piacokra való folytonos szállítás lehetőségének fentartására és megóvására miért nem örködött?

hogy annyi kedvezménnyel szemben a vesztelő telep felállításának lehetőségéről miért nem gondoskodott?

Elismerjük, hogy a év vésze Kőbányának is sok nyereségét sepette el, s hogy ez a hizlalók egyik-másikátigen súlyosan sujtotta, de előttünk ez méntég nem lehet, mert ez Kőbánya büne!

Büne azon kapzsiságnak és önzésnek, hogy nem csak a decentralizálást hanem a vesztelő felállítást is befolyásával elodázta és hogy oly óriási állomány hizlalásához a nélkülözhetetlen berendezésekről s tisztaságról szükkeblősből nem gondoskodott.

De mi az ő veszteségük a gazdákéhoz arányítva? Visszanyerhetjük-e mi gazdák, s ha igen hány év múlva ezen tenyésztési ág jövedelmességét, — melynek jó hírnevét éppen ez kizárólag Kőbánya által egészségügyi tekintetben ugy az ausztriai, mint a német fogyasztó piacok előtt teljesen elvesztettünk!

Bizhatja e az állam az ország mezőgazdaságának ezen legfontosabb tenyésztési jövedelmességét továbbra is Kőbányára, melynek alatalaja és ennek vize még a legmesszebb menő áldozatok után is infeciált marad, s ahol ezután a járványok fellépésétől a kereskedelmi állomány nem hogy biztosítva nem lehet, hanem annak kitörése kisebb nagyobb időközönként föltétlenül be kell, hogy következék.

Ma még kiviteli piacainkon talán belátják, hogy a Kőbányán kiütött vész nem az ország tényállományában lappangó kór; hanem behurcolt ragály következménye volt, s így feltéve, hogy éveken át jelentkezni nem fog, elvesztett bizalmunkat újból visszaszerezhetjük; a vész és járványok újabb vehemens kitörései azonban fogyasztó piacaink végleges elvesztését s ezzel sertés tenyésztésünk és kereskedelmünk végromlását vonná maga után.

Kivánhatja-e bármi magasaabb érdek ezen jövedelmi alap végromlását?

s miután mindnyájunk meggyőződése, hogy ily érdek nem létezik, elvárhatjuk, de méltán meg is követelhetjük a létező bajok orvoslását s a bajok elhárítását!

Németországgal kötött kereskedelmi szerződésünk kizárólag Kőbányának adta meg a szállítási jogot s miután azt egyoldalulag a szerződés megújításáig meg nem változtathatjuk, a németországi kivitel czéljára Kőbánya állategészségügyét, annak járványoktól megóvását kell minden rendelkezésünkre álló eszközök és módokkal biztosítani; erre, valamint az ausztriai és minden belföldi sertésforgalmunk folytonos fentarthatására, mely két utóbbi eddig is exportunk 10/100 részét consumálta; — csakis

egy, Kőbányán kívül, lehetőleg azonban Budapest és a Duna közelében élénk és fejlett vasuti hálózat és hajóállomás közvetlenségében homoktalajon fekvő, nagyterületű, akonként is teljesen izolálható, rendkívüli bővízzel ellátott pavillon systemában épített sertés vesztelő telep felállítására.

Kőbánya decentralis, állása és a szerb sertések behozatalának betiltása képezhetik azon intézkedéseket, melyeket sürgősen keresztül vinni földmívelési kormányunktól méltán megkövetelhet a gazda osztály, azon polgárai a hazának, kik a megélhetés és létkérdés által eddigi lethargiájokból fölébresztve, jogos és méltános követelésük megvalósítására, politikai pártállás nélkül most, a 12-ik órában tömörülnek.

Körösszeg. 1895. decz. 12.

Veiszlovics Gyula.

A memorandum Dr. Szabó Ferencz, Wertheimstein Alfréd, Alexander Lajos, Örley Kálmán felszólalásai és Veiszlovics Gyula felvilágosításai után egyhangulag minden pontjában elfogadtatott és annak kérvények alakjában megszerkesztésére egy Dr. Szabó Ferencz, Veiszlovics Gyula és Örley Kálmán urakból álló bizottság kéretett fel, kik is azt sürgősen elkészítve a gazdasági egyesület elnöksége útján a földmívelési miniszteriumhoz terjesztik fel.

Nem csekély jóindulatát mutatja a jelenlegi Földmívelési miniszter egy jelenlevő gazda

által hallott és reprodukált azon nyilatkozata, hogy a gazdák által hozzá bármilyen uton juttatott ez ügybeni jogos óhajokat kellő figyelembe fogja venni s hogy igen szívesen veszi az erre vonatkozó adatokat.

A miniszterium által tartandó anguetten feltéve és remélve, hogy Biharvármegye mint az ország legnagyobb sertéstenyésztő vidéke felhivatik magát képviseltetni a jelen értekezletből választandó 2 tagja által fogja magát képviseltetni.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. december 11.

Budapest, december 11. I. Készárúüzlet. Buzát ma mérsékeltén kínáltak, a vételkedv kedvező volt és nyugodt irányzat mellett 12000 q. hazai buza kelt el, olcsóbb árakon vásároltak.

Tiszavidéki 300 q. 81.5 k. 7.10 frton.

Idegen buzából ma nem volt forgalom.

Rozs irányzata csökkent, ára 6.15—6.20 frt.

Tengeri és árpa irányzata nyugodt és csekély forgalmu

Zab irányzata csöndes. Elkelt 100 q. 6.35 frton

II. Határidőüzlet. Amerikában a készletek apadóban vannak, a miért 1 centes áremelkedést jelentett minek folytán nálunk is emelkedtek az árak néhány krral. Különösen szilárd volt a rozs, melynek ára vételek folytán 2—3 krral javultak.

Előfordult kötések: buza tavaszra 6.87—6.89 frt, rozs tavaszra 6.18—6.20 frt, tengeri 1896. máj.—juniusra 4.47—4.49 frton, zab tavaszra 6.8—6.09 frt, káposztarepece szeptemberre 10.75—10.85 forinton.

Zárlatkor maradtak: buza őszre 7.16—7.18 frt, buza tavaszra 6.88—6.90 frt, rozs őszre 5.33—5.35 frt, rozs tavaszra 6.18—6.20 frt, tengeri október—novemberre

6.60—6.75 frt, tengeri 1896. május—juniusra 4.48—4.49 frt, zab őszre 5.75—5.77 frt, zab tavaszra 6.18—6.10 frt, káposztarepece szeptemberre 10.75—10.85 frt.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, decz. 11. Készlet: 18.794 drb. Urasági öreg nehéz I. rendű: 56—57 kr.; közép: 54—57 kr.; Fialat nehéz: 54—55 kr.; Fialat közép 54—55 kr.; Fialat könnyű 00—00 kr.; Szerbiai nehéz 53—54 kr.; közép 53—54 kr.; könnyű 00—00 kr.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. december 12-én.

Magyar aranyjáradék 4%	—	—	—	—	121.50
Magyar koronajáradék	—	—	—	—	98.70
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	124.75
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	101.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	121.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	97.—
Italméresi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	98.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölesön	—	—	—	—	153.25
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	—	—	141.—
Oszták járadék papírban	—	—	—	—	100.25
Oszták járadék ezüstben	—	—	—	—	100.25
Oszták járadék aranyban	—	—	—	—	121.75
Oszták korona járadék	—	—	—	—	100.—
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	—	148.—
Oszták-magyar bankrészvény	—	—	—	—	1020.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	—	437.50
Oszták hitelintézet részvény	—	—	—	—	573.80
Oszták-magyar államvasuti részvény	—	—	—	—	369.—
20 frankos arany (Napoleond'or)	—	—	—	—	965.—
Német birodalmi márká	—	—	—	—	39.55
London vista	—	—	—	—	121.85
Paris vista	—	—	—	—	43.52
20 márkás arany	—	—	—	—	11.91

P S E R H O F E R R.-f é l e

GYÓGYSZERTÁR

B E C S B E N, I. K E R., S I N G E R S T R A S S E 15. S Z. A.

„zum goldenen Reichsapfel“.

Vértisztító labdacok, ezelőtt általános labdacok neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megé demlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna. Évtizedek óta ezen labdacok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitünő háziszertből készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacok háziszertül ajánlataknak és ajánlataknak mindeu oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epe-zavarok, májbajok, kőlika, vértolulások, aranyér, béltétlenség s hasonló betegségek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s abból eredő bajoknál is: így sápkór, idegesség, száraz fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacok olyan könnyen hatnak, hogy a legcsekélyebb fájdalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

A számtalan haláirathól, melyet e labdacok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek ezen helyen csakis nehányat említnék azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacokat egyszer használja, meg vagyok győződve, hogy azokat tovább fogja ajánlani.

Schlierbach, 1888. október 22-én.

Tekintetes Ur!

Alulírt kéri, hogy felette hasznos és kitünő vértisztító labdacsaiból ismét 4 csomagot küldeni szíveskedjék.
Neureiter Ignác, orvos.

Hrasche, Flódnik mellett, 1887. szept. 12-én.

Tekintetes Ur!

Isten akarata volt, hogy az Ön labdacsaik kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom: Én gyermekágyban meghűltem oly annyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az Ön csodálatra méltó labdacsaik engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért egyszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacok engem is tökéletesen ki fogják gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáltak.
Knific Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887. november 9-én.

Mélyen tisztelt Ur!

A legforróbb köszönetemet mondok ezennel, Önnek 60 éves nagynéném nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vízkórásban, már életét is megunt, melyről egyébként le is mondott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az Ön kitünő vértisztító labdacsaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult. Legfőbb tisztelettel
Weinzettel Josefa.

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1889. március 27-én.

Tekintetes Ur!

Alulírt ismételtén kér 4 csomagot az Ön valóban hasznos és kitünő labdacsaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésemet kifejezni ezen labdacok értéke felett és azok, a hol csak alkalmam nyílik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen haláiratom tetszés szerinti használatára Önt ezennel felhatalmazom. Teljes tisztelettel
Hahn Ignác.

T. Ur! Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilázia, 1886. okt. 8-án.

Felkérem, miszerint az Ön vértisztító labdacsaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni szíveskedjék. Csakis az ön csodálatos labdacsaiknak köszönhetem, hogy egy gyomorhajból, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacok nálam sohasem fognak kifogni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, — vagyok tisztelettel
Zwickl Anna.

Ezen vértisztító labdacok csakis a Pserhofer J.-féle az arany birodalmi almához címzett gyógyszerárban. Bécsben I., Singerstrasse 15. sz. a. készíttetnek valódi minőségben, s egy 15 szem labdacot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazzatik, 1 frt 05 krba kerül; bérmentetlen utánvételi küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előbbi beküldésénél (mi legjobban postautalvánnyal eszközöltek) bérmentes küldéssel együtt; 1 csomag 1 frt 15 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 40 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedtségük következtében ezen labdacok a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kérek csakis Pserhofer J.-féle vértisztító labdacokat köyteleni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használata utasítása a Pserhofer J. névaláírással fekete színben minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos hatása, legjobb szer, minden köszvényes és csuzos bajok, u. m.: gerinc-agy-bántalom, tagszagatás, ischias, migraine, ideges fogfájás, fülzúgogás stb. stb. ellen.

Tannochinin hajkenőcs Pserhofer J.-tól. Évek hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegánsan kiállított nagy szelencével 2 forint.

Általános tapasz Steudel tanártól. Utés és szurás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkukac, sebes- vagy gyuladt mell, vagy más ily bajoknál, mint kitünő szer lón kipróbálva 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fagybalzsam Pserhofer J.-tól. Sok év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve. 1 köcsöggel 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Utifüvedv, egy általános ismert kitünő házi-szer, hurut, rekedtség, gőrcsős köhögés stb. ellen. 1 üvegcské ára 50 krajczár. 2 üveg bérmentve 1 forint 50 krajczár.

Élet-esszencia (prágai csöppek), megrontott gyomor, rossz emésztés, és mindennemű altesti bajok ellen kitünő házi szer. 1 üvegcskével 22 kr., 12 üveg 2 frt.

Általános tisztító-só Bulrich A. W.-tól. Kitünő házi szer a rossz emésztés minden következményei u. m.: főfájás, szédülés, gyomorgöres, gyomorhév, aranyér, dugulás stb. ellen 1 csomag ára 1 frt.

Angol csodabalsam, 1 üveg 50 krajczár, egy kis üveg 12 krajczár.

Por a lábizadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizadást s az által képződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábballit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Golyva-balsam, kitünő szer, golyva ellen. 1 üveg 40 krajczár, bérmentes küldéssel 65 krajczár.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztrák lapokban hirdett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak, és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerzetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltenek, ha a pénz előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvétellel küldetnek. — Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, mely esetben a posta költségek sokkal mérsékeltebbek.